

lucrările din portofoliul istoriografiei occidentale. Un asemenea exemplu îl constituie cartea lui Timothy Snyder, intitulată *Blodlands. Europe between Hitler and Stalin*, recenzată de Borhi László, unul dintre cei mai buni specialiști locali ai istoriei diplomației americane. Cu deosebită satisfacție am constatat semnalarea aportului unor specialiști din țara noastră, precum Constantin Iordachi, Jakó Zsigmond, Kovács Kiss Gyöngy etc. Un efort aparte în acest sens îl reprezintă demersul înfăptuit de Nagy Levente, cu privire la imaginea românilor și a maghiarilor la sfârșitul veacului XVII, zugrăvită în scrierile contelui Luigi Ferdinando Marsigli (vezi Mónika F. Molnár, în 2013/4).

Un aspect interesant și specific în economia periodicului îl constituie contribuția cercetătorilor maghiari din România, care publică, de regulă, subiecte legate de trecutul Transilvaniei. Între acestea menționăm articolul specialistului în istoria artei, universitarul clujean Kovács András, despre edificarea noului sediu princiar al lui Gabriel Bethlen la Alba Iulia, respectiv încercarea conținând studii de caz vizând conexiunea dintre actul matrimonial și apariția descendenților în secuime (Vlăhița și Căpâlnița, 1838-1840), semnat de Pakot Levente. Un compartiment reușit este reprezentat, în opinia noastră, de participarea unor autori străini, cum ar fi Klaus-Jürgen Hermanik, Leslie M. Waters, Stanislaw Holubec, Krzysztof Bryechczyn, Martina Baleva și alții. În asemenea împrejurări, dată fiind și calitatea muncii editoriale, nu este deloc de mirare faptul că, deși apare de puțină vreme, revista figurează indexată nu doar în bazele de date științifice din Ungaria, ci și în cele internaționale (CEEOL, EBSCO, JSTOR).

Se poate pune desigur întrebarea în ce măsură publicația contribuie la îmbogățirea peisajului revuisticii de profil din țară și din afară, mai ales în situația în care fenomenul tematizării pe anumite grupaje de subiecte aparte nu înseamnă o caracteristică definitorie în acest sens, istorici maghiari preferând a se manifesta prin demersuri valoroase acoperind varii domenii, în dauna unui anumit procent, maximal / minimal dpv. problematic. În general, tendința existentă actual între periodicele de specialitate este una de coexistență și coabitare și, într-o oarecare măsură, și de completare concurențială. În acest sens, această nișă de expresie academică într-o engleză elevată, joacă un rol important în a promova realizările istoriografiei mandatate și, prin interferarea / integrarea cu / în circuitul internațional, în a ajuta la reprezentarea, într-un mod adecvat profesional, a producției științifice în limba maternă.

Artúr Lakatos

„Századok”, 147/ 2013 (1-6); 148/2014 (1-6)

„Secolele”, în tălmăcire, nu este o simplă revistă de istorie, reprezentând un element component al publicisticii de profil în devenirea istoriografiei maghiare. Fondată în 1867 și editată de către Societatea Maghiară de Istorie, ea apare fără întrerupere până astăzi, cumulând atribuțiile celei mai prestigioase publicații de specialitate în domeniu. Prestanța și popularitatea conferite de acest indicator al tradiției, dar și de un ridicat nivel valoric permanentizează caracteristici proprii pentru atracția și importanța deținută în rândul cercetătorilor și al pasionaților de trecut, tocmai prin apariția constantă în șase numere anual. Ființarea și dezvoltarea constantă în spațiu și timp au fost și rămân consolidate prin șansa oferită exprimării opiniilor contrarii, atât din interior, cât și din exterior, echilibrate și echitabil rostite pe palierul exprimării domeniiale, generaționale, politice, științifice etc., aspect propriu îndeosebi actualei societăți maghiare divizate. Astfel se întâmplă ca, pe lângă profesioniști consacrați, precum: Feitl István, Földes György, Frank Tibor, Gyarmati György, Karsai László, Kövér György Ormos Mária, Pók Attila, Stark Tamás, Szakály Sándor, Ungváry Krisztián, să figureze cercetători valoroși, îndeosebi din rândul tinerilor, cum ar fi Mitrovits Miklós, Turbucz Dávid sau Zakar Péter, sau chiar studenți, masteranzi ori doctoranzi, precum Törő László Dávid (Debrecen), autorul unei note de lectură (2014/3).

În cazul acestui periodic, arareori există numere tematice, centrate pe un anume subiect, iar delimitarea internă în subdiviziuni se face în funcție de tipul contribuțiilor, și nu în relație cu subiectul intrinsec. Titlurile rubricilor eșalonate problematic se repetă în cazul majorității numerelor, respectiv: *Tanulmányok*, incluzând studii propriu-zise, la fel ca și secvența intitulată *Közlemények*. Recenziile

sunt cuprinse în segmentul numit *Történelmi irodalom*. Alte areale reiterate periodic sunt: *Figyelő*, oferind spațiu, de regulă, unor dispute sau critici pe marginea unor fenomene / procese generale; *Műhely*, prezentând rezultate parțiale ale unor cercetări importante, dar neterminate, iar în cadrul părții intitulată *Krónika*, sunt oferite relatări despre unele evenimente majore, cum ar fi conferințe / congrese / sesiuni / simpozioane interne/ internaționale, dar și dări de seamă, diverse înștiințări și necroloage.

Dincolo de studiile, în general foarte consistente, acoperind toate epocile și domeniile trecutului – fapt ilustrând receptivitatea editorilor față de orice aport contributiv însemnând calitate în plan istoriografic, – remarcăm partea foarte consistentă de recenzii și note bibliografice / de lectură. Numărul lor este foarte mare și, în general, tratează despre lucrări recent apărute, dar nu numai, între semnatarii abordați figurând și cei proveniți din lumea culturală germană sau slavă, în schimb, lipsesc, în totalitate, discuțiile la tomurile publicate în spațiul anglo-saxon, care, de regulă, expun sugestii hermeneutice din punct de vedere conceptual și metodologic. Majoritatea recenziilor folosesc o abordare pozitivă, dar nu neapărat la modul laudativ. Un astfel de exemplu îl constituie elaboratul lui Szakály Sándor la volumul având drept subiect existența instituției radiofonice naționale între anii 1945-1948 (autor: Simándi Irén, 3/2014). Deși recenzia este una pozitivă, autorul atrage atenția asupra unor aspecte metodologice, precum, de pildă, absența obișnuinței citării din lexicoanele biografice. Un alt caz este reprezentat de Pritz Pál, în discutarea volumului de documente editat de Baráth Magdolna. Argumentația folosită este deosebit de amplă, de multe ori un ton foarte critic, care se justifică însă prin comentariile adnotate, dovedind atât faptul că inițiatorul semnalării critice este un bun cunoscător epocii respective, cât și deosebita sa apetență spre lectura minuțioasă (1/2014).

O caracteristică aparte a periodicului este dezvăluită de circumstanța funcționării ei ca un deschis forum de dezbatere, în cadrul căruia opiniile profesionale, coroborate cu cele personale – asemănător „agorelor” politice, în care nu numai percepțiile sau rezultatele, ci și personalitatea interlocutorilor sunt invocate și taxate polemic - se exprimă în fiecare număr al publicației. Strategia și tactica exersate în asemenea cazuri este următoarea: părțile aflate în contradicție își pot exprima părerile în scris, redactorii urmând a formula opinia lor neutră, invitând totodată cititorii să mediteze și să tragă concluziile de rigoare, consecința expusă conducând la încheierea discuției științifice. O astfel de situație a fost consemnată în confruntarea angrenând istoricii Gyáni Gábor „versus” Hermann Róbert, Karsai László și Pritz Pál (3/2013), pe marginea studiului celui dintâi pomenit, cu privire la starea istoriografiei maghiare contemporane și recente; respectiv, polemica mai puțin prietenoasă, presărată pe alocuri cu atacuri la persoană (1/2014), desfășurată între Krausz Tamás și Ungváry Krisztián, având drept reper nota critică a lui Ungváry (6/2013) la un volum, realizat de Krausz, oferind spațiu generos manifestării unei controverse aprige, care, probabil, vor continua, dar în afara coloanelor revistei.

Ca temporară concluzie, credem că parcurgerea tematicii incluse în cuprinsul „Századok”-ului este recomandabilă specialistului român, preocupat de trecutul ariei geografico-istorice transilvane, dar și de confluențele existente între cele două discursuri proprii scrisului istoric, trecut, actual și de perspectivă.

Artúr Lakatos

„Világtörténet”, Budapest, MTA BTK TTI Folyóirata, 35/ 2013/ 4; 36/2014/1-4.

Revista, cu titlul sus citat, editată de către Institutul de Științe Istorice, parte componentă a consorțiului de instituții umaniste reunite sub auspiciile Academiei Maghiare de Științe, reprezintă, în primul rând, o provocare pentru autori și editori, și anume, concretizând măsura difuzării informației cu adevărat valoroase cu privire la istoria locală / autohtonă și cea europeană / globală, respectiv subiecte mai bine cunoscute (pacea de la Saint Germaine), dar și aspecte mai puțin știute, chiar exotice (cazul refugiaților evrei în Mauritius, în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial) – într-o limbă de strictă circulație internă. Asta deoarece, în pofida bogăției și diversității contribuțiilor inserate, periodicul este tipărit numai în maghiară.